



DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/3202-67

16. september 2019

Informasjonsskriv - endring i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger - nye krav til utdanningsfaglig kompetanse

Bakgrunn

I 2018 ble det gjort endringer i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger. Endringene gjelder blant annet utdanningsfaglige kompetansekrav for ansettelse i stilling som professor (§ 1-2 (3) og førsteamanuensis (§ 1-3 (3)). Universitetene og høyskolene har i brev datert 14. september 2018 blitt orientert om endringene som trer i kraft 1. september 2019.

Departementet har fått spørsmål fra enkelte av institusjonene om hvordan de nye endringene i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger skal tolkes. Vi vil derfor gjøre rede for vår tolkning av enkelte bestemmelser.

Kompetansekrav for ansettelse i stilling som førsteamanuensis

Forskriftens ny § 1-4 (3) lyder:

(3) Søkere skal bedømmes, men ikke rangeres, på om de oppfyller følgende krav: Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning, og opparbeidet grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning (grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå).

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Juridisk avdeling

Saksbehandler
Saqib-Razo Razaq
22 24 75 45

Ferdighetene skal dokumenteres i form av en systematisk og samlet fremstilling som vurderes ved institusjonene.

De som ikke oppfyller kravene ved ansettelsen, skal pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen.

Institusjonene kan etter § 1-1 fastsette høyere krav og bestemme at disse skal gjelde i bedømming og rangering av søkere.

Kravet om å ha "Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevant kurs og egen praktiske undervisning" kan skape tolkningstvil. På grunn av skråstreken kan bestemmelsen forstås på litt ulike måter.

Departementet legger til grunn at bestemmelsen innebærer at kompetansekravet kan oppnås *enten* ved at søkeren har gjennomført et eget program på minimum 200 timer *eller* kan dokumentere kompetansen gjennom en kombinasjon av relevante kurs og egen praktisk undervisning som institusjonen vurderer som tilsvarende alternativet om program på minimum 200 timer.

Vi gjør institusjonene oppmerksomme på at kravet om at søkeren har "*opparbeidet grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning*" kommer i tillegg til de to alternative kravene nevnt over.

Institusjonene skal vurdere søkerens utdanningsfaglige kompetanse basert på en systematisk og samlet framstilling. Institusjonene må selv vurdere rutiner og løsninger for hvordan en slik samlet framstilling skal være. Hvordan man skal vekte andelen kurs opp mot egen praktisk undervisning samt hvor omfattende kombinasjonen av kurs/egen undervisning må være for å tilsvare et eget program på minimum 200 timer, er også en faglig vurdering som institusjonen selv må gjøre i det enkelte tilfelle.

Kompetansekrav for ansettelse i stilling som professor

Henvendelser departementet har mottatt viser at relasjonen mellom de krav som stilles til utdanningsfaglig kompetanse for stilling som professor i § 1-2 (3) og kravene for ansettelse som førsteamanuensis i § 1-4 (3) kan også være vanskelig å tolke. Det fremgår av § 1-2 (3) at:

(3) I tillegg til de krav til grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå som er gitt til stilling som førsteamanuensis, skal det dokumenteres:

- Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid*
- Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå*
- Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap.*

I § 1-2 (3) refereres det tilbake til "krav til grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå som er gitt til stilling som førsteamanuensis". Dette kompetansekravet er en henvisning tilbake til kompetansekravene som er listet opp i § 1-4 (3). I § 1-4 (3) er det fastsatt at dersom søkeren ikke oppfyller de utdanningsfaglige kompetansekravene ved ansettelsen, skal den ansatte pålegges å oppfylle dem i løpet av to år.

I [høringsbrevet](#) av 04.01.18 skriver departementet:

"For professorstillingen vil arbeidsgruppens forslag medføre at søkere som har opparbeidet en høy forskningskompetanse gjennom ansettelse i stipendiat-, postdoktor og/eller forskerstillinger, men ikke har opparbeidet utdanningsfaglig kompetanse i disse arbeidsforholdene, ikke vil være kvalifisert for ansettelse på professornivå. De vil måtte søke seg inn på førsteamanuensisnivå og, gjennom kompetanseoppbygging i arbeidet på dette nivået, utvikle tilstrekkelig utdanningsfaglig kompetanse til å kvalifisere for ansettelse på professornivå".

Dette sitatet fra høringsbrevet viser at det fra departementets side er forutsatt at kompetansekravet i § 1-4 (3) må være oppfylt fullt ut før en kan bli ansatt som professor uten åpning for at kravet kan oppfylles innen to år etter ansettelse. Formålet bak endringen, nemlig å styrke undervisningskvaliteten ved å stille strengere krav til undervisningskompetanse for professorstillinger, taler også for at to-årsregelen i § 1-4 (3) ikke gjelder for professorstillinger.

På den annen side, så er ordlyden i forskriften uklar på hva som er løsningen, og henvisningen til forskriftens bestemmelse for førsteamanuensis kan isolert sett tolkes slik at to-årsregelen også kan gjelde ved ansettelse i professorstilling. Denne tolkningen vil være fleksibel både for institusjonene og for søkere. Det at vi er i forvaltningsrettens område der kravet til klar hjemmel er viktig og man bør være varsom med utvidende tolkning i disfavør av søkeren, taler for at to-årsregelen i § 1-4 (3) også må legges til grunn for ansettelse i stilling som professor..

Departementet har på denne bakgrunnen, under tvil, kommet til at det bør legges til grunn at en søker til professorstilling som oppfyller de spesielle utdanningsfaglige krav til professorstilling som følger av § 1-2 (3), kan ansettes med forbehold om at kravet i § 1-4 (3) oppfylles i løpet av to år

Departementet vil likevel presisere at dette er unntak fra den klare hovedregelen som forutsetter at man har undervisningskompetansen fra før. Departementet forventer at institusjonens praksis tar utgangspunkt i det, og at det bør være særlig tungtveiende grunner for å gjøre unntak. Unntaket kan for eksempel være aktuelt i de tilfellene hvor en skal ansette professorer med lang erfaring fra utlandet, men som mangler undervisningskompetansen.

Kompetansekrav og opprykk

Kapittel 2 i forskriften omhandler fremgangsmåte og kriterier for opprykk i undervisnings- og forskerstillinger. I § 2-1 er det vist til at ved opprykk gjelder krav fastsatt med hjemmel i § 1-1 til § 1-7. Ved alle type opprykk (førstelektor/førsteamanuensis, dosent og professor) brukes den samme formuleringen om at en ansatt "kan søke om opprykk til [stilling] på grunnlag av kompetanseerklæring etter reglene i denne forskriften". Departementet legger til grunn at "kompetanseerklæringen" viser tilbake til kompetansekravene for ansettelse, herunder de krav som er fastsatt i § 1-2 (3) og § 1-4 (3).

Departementet har mottatt spørsmål om bestemmelsen i § 1-4 (3) om at kompetansekravene kan oppfylles i løpet av to år etter ansettelse, også er aktuell i saker om opprykk.

Departementets legger til grunn at toårsregelen i § 1-4 (3) gjelder ved ansettelse, og ikke gjelder i saker om opprykk. Vi viser til at i § 1-4 (3) benytter formuleringen *ansettelse*.

Opprykksreglene i forskriften kapittel 2 forutsetter et allerede bestående ansettelsesforhold, og innebærer en endring i stillingstittel og kan derfor ikke regnes som en *ansettelse*.

Avsluttende kommentarer

Departementet ser at de ovennevnte bestemmelsene kan oppfattes som uklare og lite presise i sin ordlyd. Departementet vil derfor raskt sette i gang et arbeid for å klargjøre disse bestemmelsene i forskriften.

Med hilsen

Trude Wessel Eide (e.f.)
avdelingsdirektør

Saqib-Razo Razaq
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Adresseliste

Akademiet for yngre forskere			
Akademikerne	Fridtjof Nansens plass 6	0160	OSLO
Ansgar Teologiske Høgskole	Fredrik Fransons vei 4	4635	KRISTIANSAND S
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	Postboks 6768 St. Olavs plass	0130	OSLO
Atlantis Medisinske Høgskole	Postboks 4290 Nydalen	0402	OSLO
Barratt Due musikk institutt	Postboks 5344 Majorstuen	0304	OSLO
Bergen Arkitekthøgskole	Postboks 39	5841	BERGEN
Bjørknes høyskole	Lovisenberggt. 13	0456	OSLO
Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning	Thron Nergaards veg 7	7044	TRONDHEIM
Fjellhaug Internasjonale Høgskole	Sinsenvn. 15	0572	OSLO
Forskerforbundet	Postboks 1025 Sentrum	0104	OSLO
Handelshøyskolen BI		0442	OSLO
Høgskolen i Innlandet	Postboks 400	2418	ELVERUM
Høgskolen i Molde	Postboks 2110	6402	MOLDE
vitenskapelig høgskole i logistikk			
Høgskolen i Østfold		1757	HALDEN
Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling	Arne Garborgsveg 22	4340	BRYNE
Høgskulen i Volda	Postboks 500	6101	VOLDA
Høgskulen på Vestlandet	Postboks 7030	5020	BERGEN
Høyskolen for Dansekunst	Marstrandgata 8	0566	OSLO
Høyskolen for Ledelse og Teologi	Micheletsvei 62	1368	STABEKK
Høyskolen Kristiania			
Kunsthøgskolen i Oslo	Postboks 6853 St Olavsplass	0130	OSLO
Landsorganisasjonen i Norge	Youngsgate 11	0181	OSLO
Lovisenberg diakonale høgskole	Lovisenberggaten 15 B	0456	OSLO

MF vitenskapelig høyskole for teologi religion og samfunn	Postboks 5144 Majorstua	0302	OSLO
Musikkteaterhøyskolen	Trondheimsveien 137	0570	OSLO
NLA Høgskolen	Postboks 74	5812	BERGEN
Nord universitet	Postboks 1490	8049	BODØ
Norges Dansehøyskole	Postboks 2956 Tøyen	0608	OSLO
Norges Handelshøyskole	Helleveien 30	5045	BERGEN
Norges idrettshøgskole	Postboks 4014 Ullevål Stadion	0806	OSLO
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Postboks 5003	1432	ÅS
Norges musikkhøgskole	Postboks 5190 Majorstua	0302	OSLO
Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet		7491	TRONDHEIM
Noroff høyskole	Postboks 2544	4678	KRISTIANSAND
Norsk barnebokinstittutt	Postboks 2674 Solli	0203	OSLO
Norsk Gestaltinstitutt AS Høgskole	Pilestredet 75C	0354	OSLO
Norsk høgskole for helhetsterapi	Husvikveien 105	3113	TØNSBERG
Norsk studentorganisasjon	Holbergs gate 1	0166	OSLO
Næringslivets Hovedorganisasjon OsloMet – storbyuniversitetet	P.b. 5250 Majorstua	0303	OSLO
Samisk høgskole	Hánnoluohkká 45	9520	KAUTOKEINO
Skrivekunstakademiet	Georgernes Verft	5011	BERGEN
Steinerhøyskolen	Professor Dahls gate 30	0260	OSLO
Stipendiatororganisasjonene i Norge	Postboks 552 Sentrum	0105	OSLO
Unio	Stortingsgata 2	0158	OSLO
Universitetet i Agder	Serviceboks 422	4604	KRISTIANSAND S
Universitetet i Bergen	Postboks 7800	5020	BERGEN

Universitetet i Oslo	Postboks 1072 Blindern	0316	OSLO
Universitetet i Stavanger		4036	STAVANGER
Universitetet i Sørøst- Norge	Postboks 235	3603	KONGSBERG
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet		9019	TROMSØ
Universitets- og høgskolerådet	Stortorvet 2	0155	OSLO
Universitetssenteret på Svalbard	Postboks 156	9170	LONGYEARBYEN
VID vitenskapelige høgskole	Postboks 184 Vinderen	0319	OSLO
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund	Postboks 9232 Grønland	0134	OSLO